

Wat kan een lectoraat betekenen voor de kwaliteit van de zorg?

Lectoraten zijn vanaf het jaar 2000 sterk in opkomst in Nederland. Een lectoraat is een onderzoeksplatform dat onder leiding staat van een lector. Een lector is een door een hogeschool aangestelde onderzoeker met een eigen kennis- en onderzoeksgebied. Het doel van een lectoraat is de verbinding te maken tussen onderzoek, onderwijs en de (zorg)praktijk. Het uitvoeren van (innovatie)projecten, ondersteund met praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek vormt vaak de basis van het takenpakket van een lectoraat. Een lectoraat bestaat vaak, naast de lector, uit een onderzoeksgroep of kenniskring van junior- en senior onderzoekers, postdocs, docentonderzoekers, studenten en promovendi. In de meeste gevallen is er een nauwe band met een of meerdere universiteiten in binnen- en buitenland. In sommige gevallen is een lector ook verbonden aan een universiteit als (bijzonder) hoogleraar.

Er zijn verschillende lectoraten in Nederland die zich specifiek richten op projecten die ook gerelateerd kunnen zijn aan de huisartsenzorg.

Zo heeft de hogeschool Arnhem-Nijmegen het lectoraat 'Eerstelijnszorg' en kent de hogeschool Rotterdam het lectoraat 'Wijkzorg'. Ook het lectoraat 'Verpleegkundige Diagnostiek' van de Hanzehogeschool te Groningen heeft verschillende onderzoekslijnen die direct of indirect gerelateerd zijn aan de huisartsenzorg. De voornoemde lectoraten werken dan ook in verschillende projecten nauw samen.

ENKELE VOORBEELDEN VAN LECTORAATPROJECTEN IN DE EERSTELIJNSZORG

- Onderzoek naar het voorkomen van overbelasting van de mantelzorg bij verschillende doelgroepen
- Onderzoek naar interdisciplinair samenwerken in (sociale) wijkteams
- Richtlijnonwikkeling ten behoeve van de kwaliteit van de zorg (onder

andere richtlijn transsectorale verslaggeving en overdracht)

- Onderzoek naar de verpleegkundige indicatiestelling in de wijk (diagnosticeren en het voeren van familiegesprekken)
- Onderzoek naar het gebruik van technologische zorgondersteuning in de thuissituatie (Domotica, robotica en het gebruik van sensortechnologie, bijvoorbeeld om valrisico thuis te verkleinen)
- Onderzoek ten behoeve van het verkrijgen van rolverduidelijking van professionals in de wijk (Verpleegkundig Specialist (MANP), Praktijkondersteuner (POH), Regie verpleegkundige, basisverpleegkundige en sociale werkers in de wijk)
- Onderzoek naar de prevalentie van complicaties van ziekte en kwetsbaarheid in de thuissituatie en de invloed daarvan op zorgvragers en (jongere en oudere) mantelzorgers

EFFECTIVITEIT EN EFFICIËNTIE

Lectoraten werken veelal in opdracht. Dat kunnen bijvoorbeeld opdrachten van zorginstellingen, koepelorganisaties, beroepsorganisa-

Hanzehogeschool, Groningen

ties, huisartsenpraktijken, bedrijven of zorgverzekeraars zijn. Lectoraten worden in veel gevallen voor een beperkt deel bekostigd vanuit de hogescholen zelf. Het gaat hier vaak om een bescheiden basisbegroting. Onderzoekstrajecten worden veelal gefinancierd uit allerlei subsidiebronnen of de bekostiging van opdrachtgevers of stakeholders anderszins.

Een voorbeeld van de wijze waarop een lectoraat georganiseerd is in onderzoeksthema's en onderzoekslijnen wordt hier geschetst op basis van het lectoraat Verpleegkundige Diagnostiek. Dit lectoraat kent drie hoofdlijnen:

- 1) Valideren en Valoriseren (V2). Dit onderzoeksdomein richt zich op het met wetenschappelijke bewijsvoering onderbouwen van professionele kennis (Valideren), om de onderbouwde kennis in praktijk te brengen door middel van effectieve implementatie strategieën (Valoriseren).
- 2) Informeren en Integreren (I2). Dit onderzoeksdomein richt zich op informatietechnologie en de wijze waarop zorgtechnologische onder-

steuningsmogelijkheden in de zorg-praktijk gebruikt kunnen worden.

3) Rollen en Relaties (R2). Dit onderzoeksdomein richt zich op de intermenselijke en interprofessionele relaties en communicatieleer. Wij komen hiermee tot een soort formule: $V2 + I2 + R2 = E2$. E2 staat voor: effectiviteit en efficiëntie van de zorgverlening. Onze hypothese is dat de innovatie en het onderzoek in de inhoudelijke combinatie tussen de drie domeinen bijdraagt aan effectiviteit en efficiëntie van de zorgverlening. Het lectoraat toetst deze kwalitatieve formule - met een knipoog - bij voortduring, door voornamelijk in te zetten op langer lopende samenwerkingsverbanden en onderzoek dat over meerdere jaren wordt uitgezet (Figuur 1).

Wat kunnen lectoraten voor een huisarts of Verpleegkundig Specialist betekenen? Enkele voorbeelden: Een huisartsenpraktijk of een samenwerkingsverband in de zorgketen waar een huisartsenpraktijk deel van uit maakt heeft de wens:

- een innovatietraject te starten en deze te laten volgen met praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek;

- een specifieke interventie, of combinatie van interventies met praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek te laten volgen;
- de wenselijkheid of efficiëntie van een (nieuwe) dienst of combinatie van diensten te laten monitoren;
- et cetera

Lectoraat Verpleegkundige Diagnostiek (figuur 1)

Wenst u meer informatie? Neem dan contact op met HuisartsenService (www.huisartsenservice.nl) of bezoek de website van het lectoraat Verpleegkundige Diagnostiek (www.hanze/verpleegkundigediagnostiek.nl), of bezoek de websites van andere lectoraten die verbonden zijn aan een hogeschool in uw eigen regio.

Auteur: Dr. Wolter Paans, Lector Verpleegkundige Diagnostiek, Hanzehogeschool Groningen.